

Naročnina mesečno
25 Din. za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni ureščilštva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogom »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Zrave napredka

Ni že dolgo, kar smo na tem mestu imenovali brezposelnost rano Evropo. Torej je to tudi naša rana. Sicer je na prvi pogled ne čutimo v tisti meri, kot ostale države, ker smo plačali drago od kupnine z odhodom naših izseljencev in s poskromljivijo naših življenjskih potrebsčin, toda na dolgo se zlim posledicam ne bomo mogli odtegniti.

Evropa se brani proti brezposelnosti, to je res, vendar se nam dczeva, da so sredstva, ki jih uporabljajo, v lokalnem pomanjkljiva, ker niso načrpana proti onim zlom, ki brezposelnost ustvarjajo. Od kar smemo govoriti o napredku tehnike v modernem pomenu besede, opažamo nepristano, kako industrija, ki se je opremila z modernimi stroji, odslavja določen odstotek svojega delavstva. Toda ti trenutni brezposenci navadno niso ostali dolgo časa brez dela, ker je napredek človeškega blagostanja odpiral vedno nove potrebe in ž njimi tudi nove industrije, ki so morale novim potrebam zadostiti. Sele v povojnem času se je ta normalni razvoj naenkrat ustavil. Roke, ki so postale vsled strojev nepotrebitne, se niso mogle več drugod zaposlititi, ker človeštvo njih pridelkov ni moglo več konsumirati. Tako se je začel tisti usodepolni vrlin, v katerem se danes nahaja svetovno gospodarstvo. Brezposelnici, na kajih pridele svet in refelektira več, se preživljajo od državnih podpor. Država všeč podpore iz davkov, ki še bolj obremenjuje konsumenta in ga silijo, da omeji svoje izdatke, oziroma, da skrči svoje potrebe na načinje. Čim bolj redke pa postajajo potrebe, čim manj more konsument izdati, tem manj je industrija zapošljena in tem več bo praznih rok.

Poleg vzrokov, ki so splošno svetovno gospodarsko značaja, moramo imenovati posebno enega, ki je v največji meri odgovoren za sodobno brezposelnost in za vso socialno bedo, ki iz nje izvirja in se širi po vseh socialnih plasti človeštva. Imenuje se **racionalizacija**. Racionalizacija je znansvena organizacija tovarne, dela in pridobivanja, ki omogoča, da se s kolikor malimi stroški dosegne največja mogoča produkcija in največji moči dobiček. Ce je mogoče nadomestiti skupino delavcev, ki so za proizvajanje enega predmeta potrebitni s strojem, potem to imenujemo racionalizacijo, ker so pridobitni stroški znižani. Ce se načemu kmetu priporočuje, da naj obdeluje samo na polja, ki nesejo in da naj prideluje samo one, ki najbolj rodijo na njegovi zemlji, potem je to racionalizacija, ker je pri približno istih pridobitnih stroških skupiček višji.

Racionalizacija v našem smislu se je osobito razvila v Ameriki in v Nemčiji. Imela je za posledico, da je tako slavila na razpolago veliko število delavcev, ki so se prej preživljali in ki so postali nepotrebni. Stvar bi bila enostavna, če bi teh ljudi, ki so gospodarsko rečeno postali odveč, ne bi treba prehranjevati. Razni utopisti z rodovitno fantazio so si znali izoblikati bodoči človeško družbo tako kot da bi ji ne bilo treba delati. Delal bo vse stroj. Mehanička bo lahko izpolnila uajmanjšo željo človeka. Človek bo opustil ročno delo in se posluževal edinole svojih možganov, kot oni fantastični prebivalci Marsa v novelah angleškega pisatelja Wellsa, ki sploh nimajo več rok in kajih le te se stoji predvsem iz velikanske glave, ki je sedež njihovega udejstvovanja. Žalibog pa je gospodarski zakon v naši hvala Bogu še manj komplikiran dobiše tak, da zahteva za vsako vrednost protivrednost. Vsaka udobnost se mora plačati s protivrednostjo. Racionalizacija je sicer uspela razbremeniti človeka v pogledu ročnega dela, toda gospodarski razvoj še ni načel nadomestila za zaslužek, s katerim si človek kupi življenjske potrebsčine in udobnosti.

Racionalizacija torej zapušča za seboj kot Zrave napredka brezposelnike, ki so v našem družbenem redu nov pojav, nov razred, da rabimo to besedo, kot je bil delavec nov pojav v socialnem redu, ki ga je ustvaril gospodarski liberalizem. V primeru ž njimi so delavci aristokrati. Kot nov pojav so tudi nov problem, ki zahteva vsestranskega studija, zato ker posega v celoten naš sodobni družabni red, ker je razgibal vse naše dosedanje pojme o človečanskih pravicah in postavil bolj kot kdaj poprej imperativno zahtevo po socialni pravničnosti.

Sicer se poudarja, da je racionalizacija sama na sebi tudi le posledica gospodarskih razmer. Industrialec, kmet, trgovec so prisiljeni žediti, če hočejo izhajati. Stednja je mogoča le, če se pridobitni stroški zmanjšajo in racionalizacija se je pojavila kot blagoslov za te krogje. Napisali bi bilo skorodno vprašanje upravičeno, če je res racionalizacija povisila brezposelnost ali narobe, če so vsekodnevni povzročeni vsled brezposelne podpore varavnost izvali racionalizacijo.

Ne da bi hoteli na tem mestu meritorno odgovoriti na eno in na drugo, bi ugotovili samo to, da je razvoj moderne tehnike prehiter za razvoj in napredek drugih sestavnih delov gospodarskega življenja. Tehnika je v gospodarstvu eno, trgovina je drugo, konsum je tretje. Racionalizacija se torej ne sme smatrati kot kakšno strogo tehnično vprašanje, ampak kot socialno vprašanje v najširšem pomenu besede. Zato bo neobhodno potrebno, da države kot nositelje socialnih dolžnosti nastopijo proti preveliki gorenrosti tehničnega napredka, kadar moti harmonijo socialnega reda, in da tudi njo podvržejo kontroli socialne pravničnosti.

Ustava srbske cerkve

Belgrad, 17. novembra. I. Iz Sremskih Karlovcev je prišla deputacija arhiepskega sabora, ki je obiskala ministra za pravosodje in mu predložila načrt ustave srbske pravoslavne cerkve, kadar ga je sprejel sabor. Deputacija je ministru prisila, da čimprej poda svoje opazke, da bi bila ustava čimprej sankcionirana.

† Univ. prof. Biederlack

Dne 15. t. m. je v Innsbrucku nadomema umrl starosta katoliških sociologov p. Jožef Biederlack. Njegov življenjski tek in ogromne zasluge na kulturnem polju naj na kratko opisuje naslednje vrstice.

Prof. Biederlack se je rodil 26. marca 1845 v Greve na Vestfalskem. Kot teolog je vstopil v Jezuitski red in bil 1. 1876 posvečen v mašniku. Naslednje leto je postal doktor bogoslovja na innsbrški univerzi. Da bi svoje študije izpopolnil, je odšel v Rim in dosegel po 2 letih doktorat cerkevnega prava. Habilitiral se je za moraliko in cerkevno pravo na innsbrški univerzi. Njegova predavanja »socialnem vprašanju« so mu v kratkem času prinesla slavno ime, ki se je razširilo preko evropskih meja.

Konaj je dobro započel znanstveno delovanje v Innsbrucku, je bil odpakljan v Rim na Gregoriano, kjer je predaval cerkevno pravo 12 let in bil obenem regens Germanika 10 let. Leta 1909. je za stalno prisel nazaj v Innsbruck in dobil stolico za moraliko in pastoralko. Ko je bil vpokojen, je še kot honorarni profesor dalje predaval »socialno vprašanje« prav do danes.

V čem obstaja njegov pomen? Nemci ga imenujejo »den Altmäister der Moral«. Toda s tem ni dovolj povedano. Važnejše je, da je bil on poleg Leona XIII (Rerum novarum) prič, ki se je proslavil koncu 19. stoletja ob silnem razvoju moderne tehnike ter marksističnih soc. dem. struj na kat. strani lotil perečega delavskoga socialnega vprašanja. Zato je s svojim za takratne razmere silno aktualnim in naprednjim delom »Soziale Frage« (Innsbruck 1895) položil znanstvene temelje moderni katoliški sociologiji. Knjiga je doživelja do danes deset izdaj.

Njegove ideje so našle ob prelomu prejšnjega stoletja velik odpor v Nemčiji. Biederlack je propagiral in zagovarjal solidarno delovanje protest. rokod. društva s katoliškimi. V Berlinu so bila katoliška društva močno razvita in ta niso hotela v doseg skupnih ciljev potegniti s »splošnimi krščanskimi« (kjer so bili tudi protest. vmes). Začel se je spor med ideologi enih in drugih. Berlinska struja, »konservalivna«, je podlegla »liberalnemu« Biederlackovi. Sola Münchens-Gladbach se drži še danes teh »liberalnih« idej in smatra Biederlacka še vedno za svojega ideologa. Res je, da je v tej šoli zlasti deloval H. Pesch, a tudi Biederlack, saj se ti imeni ne čutijo eno brez drugega.

Veliko članakov je izvabil izpod njegovega presa integralizmu. Biederlack je vso silo pobijal to zmotno ekstremnost nekaterih katoliških mislecev, držec se načela »srednja pot najboljša pot«. — Sploh je bil njegov princip braniti povsod pravico in pomagati dobrimi stvari do zmage. Stal je na strani delavca, ko je v veliko vremenu zastavil pero v obrambo in opravljanje straka, na strani lastnika, ko je zagovarjal »lastniško teorijo«. Slednjo prav do konca svojih dni. Posegli so v boj z njim Eberle, Horvath, Wiesinger. Biederlack ni niti za pičico odjenjal od svojih načel. Zdi se pa, da se bo njegova teorija moralja počasi umakniti novejši.

Kot človek je bil poseben imperativ »moli in delaj«. Mož jeklene volje, kremenitega značaja in nezlomljive energije. Star je bil, a duševno mlad in čil. Njegove energije niso strila leta, marveč vsekratkla smrt.

Za Fonckom je z Jožefom Biederlackom legel v grob predzadnji izmed onih velikih mož — živi namreč še Grisar —, ki so dali innsbrški univerzitet slike sijaj in sloves.

† Jure Požek

Skoraj neverjetna se mi je zdela vest v včerajnjem »Slov. listu«, da bi bil Ti odšel in zato sem se telefonično obrnil v Crnomelj po razjasnitvi. Zal so mi potrdili žalostno vest, čeprav leži pred menoj Tvoje pismo, datirano s 16. nov. »Po zdravljiva Te Tvoj verni pobratim Jure« so njegove zadnje besede. O Vseh Svetih sva še premilevala belokranjske gospodarske zadeve, prigovarjal je mladim gospodarjem, da si nabavijo gnojnične sesalke. Danes Te položi v belokranjsko zemljo, ki si jo tako ljubi.

Kmetiški človek je bil pokojni Jure Požek, iz Gorenjcev pri Adleščih, izrazit tip skrbnega belokranjskega kmeta. Iz male kmetije, ki mu jo je zapustil njegov oče, je v teku let prigospodaril le domačijo z obsežno zemljo in lepimi vinogradmi. Gospodaril je previdno in pošteno in zato so ga spoštovali vsi, tudi njegovi nasprotniki. V prejšnjih časih se je politično precej udejstvoval in je bil odločen pristaž slovenske večine. V občini je bil dolga leta občinski svetovalec, odbornik in predsednik krajinske šole sveta. Imel je odločilni vpliv in je izpeljal marsikatero koristno zadevo v ljudski blagor. Kot cestni odbornik se je mnogo trudil za izboljšanje slabih belokranjskih cest. Se letos je dal prostora v svoji gostoljubni hiši tkalskemu tečaju in je bil zelo vesel uspehov, ki jih skoraj ni pričakoval. Družini je bil najboljši oče in je prav dobro vzgojil svojih devet otrok. Velika vrzel nastaja za njim v Beli krajini. Marsikdo, ki je užival gostoljubje njegove hiše, bo zaman iskal simpatičnega obraza pri kameniti mizi pod košatim orehom pred hišo.

Počivaj v miru v lepi belokranjski zemlji in Bog daj lahko Tvoji plemeniti duši! — R.

Stoletnica cerkve v Dolenji vasi

Dolenja vas pri Ribnici, 16. novembra.

Stoletnico posvečenja župnije cerkve sv. Roka in drugoga postanka župnije (za Jožefo ukinjeno) slovensko praznuje župnija Dolenja vas pri Ribnici v nedeljo 23. novembra. V soboto ob pol 7 zvečer v cerkvi govor in razsvetljava, v nedeljo ob 6 sveta maša in govor urendnika g. Kosička, ob 10 slovesna sv. maša z govorom dekana g. Skubic. Ob 3 popoldne v društveni dvorani govor urendnika g. Franca Terseglava in petje. Za izredno slavje je župnija obhajala v marcu ljudski misijon, cerkev na novo kaj ukusno preslikana in oltarji prenovljeni. K izredni slovesnosti vabimo zlasti okolišane.

Drzen vlot pri Grosupljem

Grosuplje, 17. nov.

V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen lom v gostilni Lovra Skranca na Lopčku pri Grosupljiju. Vlomilec je odstranil želesno mrežo pri kletnem oknu in se iz kleti spazil v trgovino. Notri je bilo okrog 500 Din. gotovine, katero je vzel. Drugo je pustil v miru. Vlomilca, ki je znan že večkratni tat, je vestež žandarmerija še istega dne izsledila in ga danes odvedla v zapore ljubljanskega sodišča, kjer ga čaka zasluženo plačilo.

DIŠAVE SLON

Goriški »Novi list« ustavljen

Gorica, 16. novembra.

Goriške Slovence je zadel hud udarec. Izgubili so svoje glasilo, edini slovenski tedenik »Novi list«. V petek je prefekt poklical k sebi glavnega urednika in mu naznamil, da list ne sme več iziti.

Strašna vest se je naglo razširila po vsej deželi in povzročila poysed veliko žalost. List je bil namreč silno razširjen ter se je tiskal v 20.000 izvodih. Bil je tako rekoč doma v vsaki slovenski hiši na Primorskem.

Belgrad gradi šest novih šol

V pričetku tega šolskega leta se je v belgrajške šole vpisalo 12.289 otrok. Šolske zgradbe v Belgradu pa so za tako število naravnost nezadostne. Doslej je imel Belgrad 16 šol. Odkar pa so se priključile mestu tudi predmestne občine, ima 22 šol. Toda vse so prenapolnjene. Ena teh šol ima kar 1607 učencev druga 1178. Vse so pa po večini stare nehitrigske in vlažne zgradbe. Zato je vprašanje šolskih zgradb v belgrajškem mestu zelo pereče.

Občina se je lotila težkega in dragega dela, da bi modernizirala svoje šolske zgradbe. Šest novih šol je že zgrajenih ali pa se še grade. Največja in najmodernejsa je že gotova: nova šola za terzijski okraj, ki bo slovesno odprta konec decembra.

Pet obrazov

Eno dopo dne na policiji

Ljubljana, 17. novembra.

Ljubljanski trg je vedno dovolj založen, mesnice so polne mesa, pekarne polne kruha, naši kmetje ne vedo, kam bi prodali svoje pridelke, v Baški in v Banatu ne vedo, kam bi s krouzo in pšenico, po 70 par je kila koruze, po 1.200 Din kila pšenice, na debelo seveda. Vsega blaga je v izobilu, za vse je dovolj rodila mati zemlja, eč, ni več tako, kakor je bilo med vojno, ljudem ni treba več trpeti pomanjkanja in lakote. Pa ni tako, o, še vedno trpe muogi, ne vsi seveda, ali tisti, ki trpe, trpe strašno. Minog po svoji krvidi, po krvidi svoje slabe volje in skvarjenosti, nekateri pa so žrtve, ki so vredne največjega sočutja.

Tri dni nisem nič jedel. V Kapiteljski ulici so našli v nedeljo zvečer razcapanega dečka Skril se je pod stopnice Dolenceve gostilne in od tam požejljivo gledal v jedilno shrambo, polno dobrot. Bilo je na dlan: deček je hotel ukraсти neka teh dobrot. Prišel je stražnik in dečka odvedel. Prav nič ni tajil deček na policiji: »Res je — ukraсти sem hotel, da bi se enkrat najdejel« je priznal. »Ze tri dni nisem nič jedel. Videl sem pred gostilno zabolj smeti in sem šel pogledat, morda najdem vmes kakšen ostanek kruha. Od tam sem zagledal jedilno shrambo, pa sem se skril, da bi se ob priemerem trenutku splazil noter in se vsaj enkrat nasilil.« Deček, ves sedrastan in mršav, je povedal, da je star 16 let, po poklicu je delavec. Revše ubog in slabotin, komaj deset let bi mu človek prisodil, pa je delavec? »Da, ob dvanajstega leta si že sam služim svoj kruh,« pravi, tri mesece pa sem že brezposeln. Živim tako, tako, od slučajnega zasluga, od ostankov, pa od tega, kar mi dajo dobriljude. Res, gospod, že tri dni nisem nič jedel.«

Občan s črnim mačkom. Deček, prvi, ki ga je danes zaslišala policija, odide. pride drugi arretiranec. Se dokaj ugleden ljubljanski občan. Nedelja je bila in občan si je prvočil mero rujnega, več, dve meri, tri... Ravnov dovolj, da se je sprl v Šenburški ulici z nekim dijakom. »Sam ne vem, ali se je vam zaletel ali jaz vanj?« Posredoval je starejši gospod. Občan ga je zato poplačal s krepkim udarem po obrazu, da se je tujem ugodil s vili, krije vili po obrazu in le moral iskati zdravniško pomoč. Občan je preupal noč v zaporu, zutri pa je bil ves skesan: »Saj bom placač vse, zdravnika in bolniške stroške, samo, da ne pride stvar pred sodišče in ne — v časopise!« Mož odide s policije, z njim pa gre velik, črn maček.

Na vrsti sta dve ženski. Zaradi vlažnega in nemoralnega življenja arretirani, 17 letna je prva. Po poklicu menda šivilja. Je pa že, kakor sama pravi, 14 dni brezposelna. Ovadba jo dolži ta ne prosti. Šibko deklete, napol otrok, prizas, da je res tako. Dela nima, zaslužka nima, zato pa se preživlja z nemoralnim poslom. Bosanski pre-

Goriškim Slovencem ostane sedaj le še družinski česopsi »Družinac«, ki za enkrat še sme izhajati.

Za Istro izhaja »Istarski list«. Tudi ta še ni bil ustavljen. Pač pa govore, da pride na vrsto v 14 dneh.

Radi teh dogodkov je slovensko ljudstvo na Goriškem močno počelo posebno ko vidi, da niso Slovani dali nobenega povoda za tak udarec.

Bra. Na tej šoli bo dvanaest prostornih učilnic, kopalnica za šolarje, šolarsko zavetišče z veliko obednico in velika dvorana za šolske slovesnosti. V učilnicah so napravljeni posebni avtomatski aparati za čiščenje zraka. V šoli bo poseben oddelek za šolskega nadzornika.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Ostale nove šole se grade v predmestjih: na Dušanovcu, na Cukarici, pod Mokrim Lugom ter pri Malem Mokrem Lugu. Pripravljajo pa tudi nove šole pri klavnicu, na Dedinju in pri Mostaru. Vse te zgradbe bodo stale ogromno denarja. Pomislimo da, je že žavarovanje temeljev pred vlago pri novi šoli ob mokrološkem potoku stalo nad 400.000 dinarjev. S temi zgradbami pa bo kriza šolskih zgradb v Belgradu rešena samo za silo in le za malo časa.

Celie

Gogolj: Revizor. V soboto 15. in v nedeljo 16. t. m. prvikrat zvečer, drugikrat popoldne, je Gledališka družina KPD v Celju uprizorila v dvorani Ljudskega doma Gogoljevo nesmrtno komedijo »Revizor«. Ko sem čital pred tekdom prvikrat na tem mestu, da bodo up. iz. id. »Revizorja« celjski dilettanti, zbrani v razmeroma še mladi Gledališki družini KFD, sem se nemalo začudil. Poznam nalogo, ki jih stavi »Revizor« na vsakega posameznega igravca in posebej še na režiserja, ki se ima tu priliko izkazati, posebeno v skupinski režiji, in — odkrito povedano — dvomil sem nad uspehom. Sedaj po premieri in reprizi sem manjše temeljito spremenil. Ne da bi s posluževal one metode, ki jo poznamo v Ceju in ki vseprek hvali, moram vendar predvsem čestitati družini k uspehu. Bilo je tu vsega mnogo več, kakor je kašterik gledavec pričakoval. Iz obeh predstav prisostvoval sem obema — je dihala neka mamija vsežest in neko v danšnjih časih redko zdavo stremljenje po estetski upravičenem učinku. Teko pa moram reči, da je premiera daleko zaostajala za reprizo. Sobačna predstava je bila še nekaj nesigurna, glasovi se niso bili uravnovešeni, tempo je bil zlasti v prvih treh deanjih m. tev, iz vsega je nekaj preočitno gledala generalika. Vse te napake je temeljito odpravila repriza, ki je užgala že s l. dejaniem in številno publiko v teku cešega tračnja znova in znova vzbudila k že skoro kar preživahnemu odobravanju med sceno. O posameznih nastopajočih bi rad enkrat spregovoril, pa morda po drugi priliki. Tu samo rečem, da je g. Šavor g. Marolta, čeprav je le preveč koketiral s sušernico, bil naravnost imponzantna paava, da je bil Illestakov g. Peršuha morda nekoliko na svoj evrsten način interpretiran, a vsekoko z velikim igravskim aparatom podana osebnost, da so dame iz izredno približanosti originalni komedijgratovi zanimali podale tipo resnično g. goljevstega žena, da so se vsi ostali potrudili zelo, zelo, pa jo med njimi zlasti Korenov postar bil figura, ki je zaslužila vso pozornost in primanje. Oprema v cbekah je bila naravnost luhuzna. Vse oblike je iz priznosti posredilo Narodno gledalište v Zagrebu, kar je treba pač posebej pribiti, ker v naših gledališčih ne dobis ničesar. To se p. av. se dobi in se ne dobi.

Ignatius.

Ptuji

Spojitev cestnih odborov. — Z novim letom 1931 se združila, kot obstoji namena, cestni odbor v Ptuju in eni v Ormožu. Poslej bo obč. za oba dela cestni edber le v Ptuju.

Med tednom je bil Ptuji miren. Policijska kronika se ni obegatila, bolnica ni zabeležila nesreč. Senzacija je bilo govorjenje o raznih vložih; navdušenje in veselje pa je prinesel pihod gg. ministrov.

Iz St. Janža. — V prijaznem St. Janžu na Dravskem polju prav pridno razvilo a svo. e. sile v Prosvetnem domu, ki so ga blagoslovili sredi oktobra. Da je bil ta dom potreben, vidimo sedaj, ko skoraj vsako nedeljo pokazejo kaščne novega in navadno pred polno dvorano. Vseh svetih so dva krat igrali korosko »Miklovo Zalo«. Za december obeta, »Milanija in n'govo hči«. Danes popoldne pa bodo poslušali predavanje o Lurdru in njegovih znanimosti božji poti, kar bo prikazano s sklopčnimi slikami. Le tako naprej, kot ste sedaj zadev!

Knjigarna Prosvetnega društva v Ptuju se je za zimo dobro začila z novimi knjigami. S tem bodo številni čitateci spet prišli na svoj račun. Ob prvi palički spregovorimo zan. več.

Zdi se, da bi nedel'stega »Slovenca« v Ptuju lahko prišlo malo več. Ob desetih dopoldne ga človek že marsiče ne more dobiti. Spraševan po nem v raznih trafikah ni preveč udobno, ko človek ne ve, kje in kdaj bo prišel do cilja.

Slovenjgradec

Le tako naprej. Preteklo soboto, 15. t. m. se je vršila revizija tuk. zdrav. na hranilnice in poslovnice. Revizijo je vršil revizor Zadržujoče zveze g. Ignacij Tirš iz Maribora, ki je bil z uspehom zadovoljen in načel vse v načelu redu. Izjavil je, da je zavod zadnjih pet let napredoval za 100%. Na to lastnovo priznanje moramo zavodu tudi mi prav izkreno čestitati.

Kri si je zastrupil tuk. krojški mošter in poslovnik g. Lovro Potocnik. Nekaj dneje je na polju obrezoval revo, pri tem se je zboldel z nožem v roko. Ker je rano omalovaževal, je čez nekaj dni nastopilo zastrupljenje kri in je moral iskatati pomoci v tuk. bolnišnici. Zelimo mu skorajšnjega okrevanja.

Ziri

Na Dobračevi je, v petek, dne 14. nov. umrl veleposesnik Janez Potočnik, star 66 let. Potočnik je bolehal nekaj mesecev na neozdravljivi bolezni. Smrt je resila in vzela odkrito srčna moža. Bil je akcijnar žirovske elektrarne. Zato ga je električka spremila na zadnji poti; krog in krog ralke je bilo vse v električnih lučkah. Pogreb pa ne gre, je bil v nedeljo, 16. novembra ob 16. — Pokoj negovi duši.

Trbovlje

Nedelja je potekla v znanimenju martinovanja. V župnijski cerkvi smo obhajali patrocinij, gospa našega farnega patrona sv. Martina, velikega vzorca ljubzni do Boga in do revezev. Torej kot načel za Trbovlje, kjer bi nam bilo oboje tako zelo potrebno. Popoldne je bilo še precej živahno, bila je pač nedelja po plačilnem dnevu.

V društvenem domu je bila igra »Sultanova hči« in dobri vrtnarji prav dobro izvajana in obiskana. Drugi pa so sli v obe kinogledališči, ali pa v gostilne in vinotoco na poskušnjo in krat letosnjeva vina. Tu pa tam se je na večer oglašila pesem, drugače pa je bilo vse mirno.

Veliko domačinov in tujev je privabil lep dan na naši hribe; živahno je bilo na Kumu in na Sveti planini, zvečer pa se bolj na temi postaji, kjer se so ljudje greti, da so prišli do blagajne.

Začeli je poslovati solska kuhinja na deklinski osnovni soli Trbovlje II. Kakih 80 deklik bo dnevno dobivalo skodelico mleka. V kratkem začne delovati tudi kuhinja za deško solo, kjer bodo otroci dobivali kosilo.

Naši sportniki so tudi izrabili lep dan in prav pridno bili žigo.

Zdrav in lep bo Vaš otrok

Te ga boste vedno kopali samo z lahkim otroškim milom Paracelsus. Popolnoma neutralno, plava na vodo in ga zdravnik priporočajo kot najboljšo otroško milo. Zahteva vselej samo lahklo milo Paracelsus. — Higijenski farm. laboratorij Paracelsus k. d. Zagreb 3.

Litija

Zeguanje v Smartnem so to pot precej bučno praznovali. Ze na vse zgoduj so pričeli potrkovati in streljali iz topita. Od vseh strani je prišlo vse polno vernikov k sv. mašam. Glavno sv. mašo je daroval gosp. dekan A. Goršnik. Pravzaprav obileže je še stopnjevalo prekrasno jesensko vreme, polno splnjenih žarkov. Na večer so se pa Smarčani zbrali k pečeni kuretinji. Tudi precej Litjanov je prišlo v Smartno na velike žuganske štruktje. Kratni solenji žuganski nedelji so sledili značilen deževni ponedeljek, na katerem imu Smartno svoj največji letni sejm. Pa radi dežja ni bilo kmejev in drugega občinstva. Živine so še nekaj prgnali na sejm, toda cena je bila izredno slaba. Za najlepše vole so plačevali ljubljanski mesarij največ po 9 Din pa kg, slabšo živino pa od 6 Din naprej. Kramarski »ksefli« so se tudi sprali, ker kmet nimata denarja. Sejm se je končal v znanimenju silne gospodarske krize, pomanjkanju denarja in deževnega ponedeljka.

Sportni klub »Litija« je v nedeljo nasipljal v Zagorju proti SK Zagorje in odnesel zmago 3 : 0. Zagorjanji pa bodo morali svoj sportni prostor še precej urediti ker ta spomini prostor je bil podoben razorani n'ivi.

Kamnik

Vodstvo Marijine družbe je priredilo v nedeljo dne 16. nov. t. l. popoldne v Kamniškem domu za dekleta sklopčno predavanje o »Sv. Tereziji D. J. in njene čudeži«. V velikem številu zbranima in resno pažljiva mladina je bila kakor živa slika, kazaloča hrepnenje mladih sreča po globokem verskonavnem življenju.

Marenberg

Cetudi je nas letos zelo zgodil obiskal sneg na nadzem drevecu napravil veliko škodo, vendar društveno življenje v našem trgu vsled tege še ni popolnoma zamrznilo. Tuška šprostno društvo je kar dvakrat priredilo igro »Dve materi«, prvič doma, drugič pa dne 9. novembra v Vumenici. Občinstvo je bilo občakat z igro tako zadovolno.

Prihodno nedeljo, dne 23. novembra bo po sluzbi božji ob pet 10 v Marenbergu v zunanjem zborovanju Kmettske zveze za župniji Marenberg-Vuhred in se bo ob tej priliki tudi ustanovil skupni krajevni odbor Kmettske zveze za župniji Marenberg in Vuhred. Predaval bo g. nadrevizor VI. Pušenek. Kmetje, če si hočete dobro, pridite poslušati in pristopite v Kmettski zvezi, ki na boli zastopa Vaše interese. Sam si pomagaj in Bog ti bo pomagal, to je predvsem geslo v sedanjem denarni krizi!

Turjak

Dne 16. oktobra t. l. je po 9-letnem dušnem partizirštvu nas zapustil prijubeni g. Hiti Franc. Sedaj hodi začasno opravljati službo božjo g. Zupančič, župnika iz Škocjanca, upamo pa, da v katem času dobimo drugega gospoda, sicer bi se ovce brez stalnega pastirja predaleč razgubile. Ob temep jesenskem vremenu so si tucici radi ogledovali naš starozgodovinski grad in lipo. Ker je 1. decembra narodni praznik, se bo vršil semenj v torek, dne 2. decembra. Na turškem semnu se najdejajo kripto kratek mlekarice. — Turščani.

Nedeljski sport

Nedeljski sportni dogodki zanimajo pri nas vse spornike, se posebno seveda dogodki iz Ljubljane. Končno smo pa prilično tako daleč, da nismo skoraj níčesar poročati. V nogometu recimo je najstarejši slovenski klub Itrija odstopila od tekmovanja, in je odločeno izvajala, da pod takimi pogoji ne bo več nastopala. Pravil. Vendar se pa zadevna ne jenja s to izjavo, temveč podzveza odreja od nedeli do nedelje nove tekme, vse menda v nadi, da Itrija le nastopi, ali pa da bodo imeli priliko izreči nad tem klubom suspenz. Le ta dva motiva sta menda glavna, da se odrejajo tekme klubu, ki ima pravico da nastopi ali pa tudi ne nastopi. To je eden glavnih dogodkov; drugi nič manj zanimiv je pa nastal v lahkki atletiki. V nedeljo bi se moral vršiti štafetni tek za pokal, ki ga je poklonila firma Schell. To tekmovanje se je sicer že vršilo spomladi, pa je bilo radi nekaj napsk razveljavljeno. Ponovni tek bi se moral vršiti, kot smo že rekli, v nedeljo. Pa se vseeno ni vršil, čeprav je bil razpisani. Ljudje, ki vdrijo in oblačijo v naših lahkootletskih organizacijah, misijo, da je dovolj, da samo oni vedo ali se tek vrši ali ne. Propagandna stran teka je seveda postranskega pomena. Naravno, da pod takimi pogoji mora sport uspevati ne samo pri nas temveč še kje drugje, kjer so tako ugodne prilike za razvoj sporta. Vršile so se tudi dve pokalni tekmi, ki sta nadomestili odpadli program. V prvi pokalni tekmi je Svoboda premačala Jadran s 4 : 0, v drugi pa Primorje : Slovan s 2 : 0. Za tvek dve pokalni tekni ni bilo nikakega zanimanja in je le par desetih gledalcev, načožljivih pristašev nastopajočih klubov, prisostvovalo tekmm. To je bilo tudi vse, kar se je v Ljubljani dogodilo.

K sreči so te lepe razmere samo v Ljubljani, kjer smo takoreč dober zaled provinci. Bo pa najbrž ravno narobe, da se bomo morali učiti od province. V Mariboru se je vršila medmestna tekma z Gradcem, ki je nudila dober sport. Zmagala je graška reprezentanca, to pa največ po zaslugu boljše napadne vrste. Kajti domačini klub premočni niso, mogli izkoristiti ne ene od toljkih zrelih prilik. Poznalo se je, da nekateri igralci niso med seboj vlorani in to je tudi načel priporomoglo, da so zmanjšali gostje. Rezultat 2 : 0 je pa na vsak način nezaslužen in bi bil lehko boljši. No pa ne samo v Mariboru, tudi v Zagrebu so igralci iz Gradača odreli zmagijo, sicer pač z 1 : 0. Imeli so za nasprotinou prveč oslabljeno moštvo Zagreba, kajti najboljši igralci Zagreba so nastopili v državnem moštvo v Šotiji. Zatorej tudi ni čudno, da so domači podlegli in sicer ravno na isti način kot v Mariboru. Zagreško moštvo ravno tako ni bilo najboljše seslavljeno, in se posamezni igralci niso med seboj razumevali. Tako, da je pravzaprav Gradič v nedeljo dosegel dve zmagi le radi slabno stavljenih reprezentanc.

Leta in pomembna je pa zmagata, ki jo je dosegla naša reprezentanca v Šotiji. Polari so veljali po zadnjem veliki zmagi nad Romuni kot sigurni favoriti. Vendar so pa naši igralci dokazali, da smo še vedno načinljivejša nogometna reprezentanca na Balkanu. Zmagata s 3 : 0 nam je pomagala, da smo se v konkurenči za balkanski pokal pomaknili z zadnjega mesta na drugo. Po tej zmagi ni izključeno, da si bomo osovili pokal, kajti vse nadaljnje tekme se vrše ali v Belgradu ali pa v Zagrebu. Torej vse na lastnih tleh.

*

In ljubljanske plavilne podzveze. Jugoslovanska plavilna zveza je na svoji zadnji seji, ki se je vrnila 13. nov. v Ljubljani, da je smatrali potrebno vsečno upravo ljubljanske podzveze, ono, ki je izvoljena 31. oktobra s prof. A. Kulšem na čelu. Ne priznava se pa odbor, izvoljen 9. novembra. Radi tega se nalaga star upravi, da v roku 5

Občinska trošarina

Te dni je izšla naredba dravske finančne direkcije v Ljubljani, na podlagi katere so tvrdke, ki prodajo alkoholne pižeče, zavezane, da se o istovetnosti kupca alkoholnih pižeč prepirajo in morajo tedaj kupca, če jim ni znan, legitimirati, ker jamči sicer za občinsko trošarino, ki bi se ne mogla pobirati radi tega, ker je navedel kupce fingirano ime, prodajale blaga. Firmi so izrecno opozorjene, da so bo v vseh slučajih, kjer se ne bo mogla izterjati občinska trošarina na žgane alkoholne pižeče iz razloga, ker so se dale te tekočine pod fingiranim imenom kupcu v prometu in se radi lega kupca ni moglo naknadno ugotoviti, uveljavilo brez pogojno javstvo prodajalca za na tačni prikazano občinsko trošarino. Pri tem se ne bo upošteval noben izgovor prodajalca, niti sklicevanje na dolobče v trgovskem prometu, niti izgovor, da se ovira s tem konkurenčna zmožnost.

Obveznost do legitimiranja kupca je splošna in odpadajo tedaj vsi ti ugovori. — Kolikor nam je znano, zakon o državni trošarini in pravilnik zadevno ne predpisuje nikakih takih določb, ki bi trgovce prisilile da jamčijo za občinsko trošarino, pač pa jamčijo za hanovinsko in državno trošarino. Kako naj trgovci ve, kakšne občinske trošarine imajo posamezne občine, saj so te zelo različne. Na drugi strani bi bilo umestno pri izdaji take narrede določiti tudi istočasno, da ima vsak, ki si hoča nabaviti alkoholne pižeče, pokazati legitimacijo, s katero bi mel pravico nabaviti potrebnih količin. Po našem mnenju je brez take legitimacije kontrolo nemogoča, ker n. pr. trgovce legitimira kupca, pa mu to pravi, da je n. pr. iz Medvod, faktično pa je iz Domžal. Vsekakor bo treba najti drug način, ki bi garantiral občini plačilo občinske trošarine.

Hmelj

Nitraberg, 17. nov. kk. Pripeljanih je bilo na trg 120 bal. Povpraševanje je bilo malo in prodanih je bilo samo 30 bal, in sicer hallerstaškega hmelja po 70—90 mark. Za inozemski hmelj je bilo samo nekaj manjših kupčij za štajerski hmelj po 55 mark. Razpoloženje zelo mirno.

Zivina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Prigmani je bilo 2308 goved, iz Jugoslavije 34. Cene: voli najboljši 2.10, I. 1.60—1.80, II. 1.30—1.50, III. 1.20—1.25, krave I. 1.20—1.50, II. 1.—1.10, bik 1.10—1.40, klavna živila 0.90—0.80. Tendenca: pitani voli so obdržali svojo ceno, srednje v slabše kakovosti pa so se poncenile za 5 grgovcev.

Jajca

Od našega zadnjega poročila se je nakupna cena dvignila na 1.70 Din in preko. Pretirano navjanje cen pa ni bilo nikakor v soglasju z

Kulturni obzornik

Jože Kranjc: Ljudje s ceste

Film dveh dni. — Cankarjeva družba 1931.

Prav za prav je bil Ivan Cankar tudi proletarski pisatelj — zato si je proletarska knjižna družba izbrala njegovo ime za svoje — in ima torej struja naših povojnih proletarskih pisateljev prav imenitnega cesta. Treba pa je poudariti, da je Cankar zajemal iz našega ljudstva — ne le inzira, kraje in okoliščine, marveč tudi kar za temi zgledi zunanjimi lastnosti življenja, da je usvaril ne le obliko, ki se v popolnoma samostojni frazi, v samostojnem izrazu razdeval, marveč je našel tudi vsebino, ki ji ni podobne in enake, ter v svoje proletarske junake kot bistven del vili.

To je bilo treba povedati, preden se lotimo Kranjčeve proletarske proze.

Jože Kranjc je še le v prav poslednjem času stepil v javnost z nekaterimi črticami, ki jih je po večini objavila revija »Modra ptica«, pa se v drugih periódicnih publikacijah smo zastedili njegovo ime. Komaj smo se naučili nekajno na to ime, ki ni zbudilo posebnega hrupa, evo, je že izšla prva njegova knjiga pod naslovom: »Ljudje s ceste«.

Imenoval je svoje delo »film dveh dni«. S tem je skušal povedati, da ne gre ne za povest, ne za novelo, ne za roman, skratka, za nobeno tistih označb, ki ti povedo kar od kraja, h katerim jaslimam si se spravil. Nekaj novega morda, morda le nekaj prenovljenega, si pohlevno misliš, ko začenš čitati. Nazadnje spoznaš, da ni imel sreče s podnaslovom, kajti s svojo strogo in morda celo prestreglo kontinuiteto dogajanja prav nič ne spominja na film. Na drugi strani je pa vsak film napet baš radi tega, ker priznaje ved ali manj razlegnjeni in zavojljaj zapletljaj, nikdar pa ne fragmenta, ki bi ne bil sam v sebi nekako zaključen ali zaokrožen.

S tem pa ni rečeno, da Kranjčeva knjiga morda ni dovolj napeta — klub svoji fragmentarnosti; tudi ne, da ni dovolj zaokrožena — klub odsekosti, ki je vsele delcu poanto. Imenoval bi bil svojo knjigo, če je sploh kak podnaslov potreben, »nenavadno srečanje in izlet po Ljubljani, z dejavnim reflektorjem ali podobno:«

Læčen študent, ki obišče bančnega ravnatelja, da bi dobil službo, stori hipno odkritje poslovne in korupcijonistične umazanosti, nato sreča vagabunda Ivana Možina, glavnega junaka-spisa, v čigri družbi prehodi nekaj ur — po Tivoliju, v letoviščarskem hotelu, v Ulivalnici d. v. v koloniji barakarjev in naposled v prenočišču barab (nemara v Mesnim logu). Ivan Možina ga vodi po vseh teh krajih, da bi mu pokazal krivico itd., obenem pa, da bi mu večpel vero v Pravico, Svetobo itd.

Z nauki Ivana Možina bi bilo morda vredno prekratiti se, a to bi spričo njegove lastne nelogičnosti (ki jo že pisatelj sam prikazuje, radi česar nam ni treba napisati dokaza resnice) ne imelo veliko smisla, tem manj, ker že obstoji ogromen arhiv slovstva, iz katerega je Možinova učenost se stavljena, na drugi strani pa spel ogromen arhiv, v katerem je ta učenost kritično prereselana. Skratka, gre za napol metafizično vprašanja, pomeseana — nekako idealno filozofijo vsakdanosti, ki ne ka-

že prav nobenega novega lica, marveč več ali manj spremeno ponavlja znane in na moč razširjene splošne nazore.

Med seboj nimajo v knjigi nanizani dogodki nobene druge zvezze, nego da se odigravajo pred očmi istih dveh opazovalcev (Student in njegov mentor Možina). Oba sta pasivni in zato v knjigi ni prav nobenega dejanja. Možina, ki je vagabund, in na ta poklic ponosen, diše prečito v Murški Soboli ter iz teme dneva predhodnih drugih avkcij. Tedaj se bo tudi izdal manjši katalog in bo javnost imela priliko spoznati delo Narodnega muzeja v zadnjih letih — ki ni majhno.

»Danajski dar« je nazval prof. Cankar novo pridobljeni slikarsko kolekcijo, in težko bi bil zanj najti boljši naziv. Kajti z izjemo par imen je vsa Strahlova zbirka anonimna, in ne samo to, je tudi do dna problematična. Prvo besedo bosta tako imela pri večini teh platen rentgenološka analiza in restavrator, in ta dva bosta to mogla leče bo zadostno gromilni podpor. Znanstveno delo bi bilo spričo teh platen zaenkrat Sisitovo delo, s tem, ko smo prejeli te stvari v naše javne zbirke, smo si naložili tudi dolžnost, da jih najprej spravimo v njih prisino spomeniško vrednost, čeleskejne se bo moglo priceti ožje umetnostno analitično postopanje.

In vendar ni preveč, če temu dogodku pripisujemo »sekularen« značaj, kar je storil predsednik dr. Windischer. Sekularna je že gesta zadnjega Strahla, ki je, tuje na naši zemlji, isti poklonil vse, kar imel najboljšega v prvi vrsi. In nič manj fundamentalnega pomena ni material, ki bo poslej čuvan v prostorjih Narodne galerije in Narodnega muzeja. Kakor izvirajo vsi večji muzeji Evrope iz takih ali enakih pridobitev in temeljni današnja veličina baš na teh navidez nedolžnih zbirkah, tako gotovo je Strahlova zbirka tudi osnovni kamnec za našo bodoče velike muzejsko-galerijske zbirke in ustavone. Ze danes reprezentira našo kulturo in zlasti slovensko prestolnico tuju naše kulturne ustanovne — to sta v prvi vrsti Narodni muzej in Narodna Galerija, ki stojita »v popotnem programu vsakega kulturnega tujca« (Iz. Cankar). In ni samo beseda pro domo, da je v tuji sami opora za spomin na Ljubljano baš ali naš Muzej ali Galerija; to je resnica in moralno zadoščanje za omaloževanje od strani domačih oblasti. Kajti to je ob tej priliki treba krepko priviti: Ljubljanska mestna občina, katere ponos in skrb bi morala biti naš Muzej in Galerija, nima ne za eno ne za drugo nobenega umevanja in nikdar nobenega denarja in bati se je, da bo treba tudi naloge, ki jih je našemu muzejsko-kritičnemu delu zdaj navajala Strahlova zupučina, treba prepustiti mlajšemu rodu, kateri bo mogel verjetno računati na razumnejšo oporo gospodarskih činiteljev.

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava je aranžirala upravnik N. G. g. Ivan Žorman, strokovno vodstvo otvoritve je pa izvršil univ. prof. dr. Iz. Cankar. K tej, nekoliško prepozno naznani prireditvi, se je zbral dovolj našega odličnega občinstva, vendar ne toliko, kolikor bi ga ta, v Jugoslaviji zaenkrat edinstven dogodek zasluzil, gotovo pa premalo s stališča hvaležnosti do mecenstva poslednjega Strahla, čigra dejanje ostane za vselej inkutinabula naše umetnostno-galerijske kulture.

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Subica skico

Razstava obsegata dvoje polovic: slike in umetno obrt. Poseben katalog se zanjo ni izdal, za kar tudi ni bilo neposredne potrebe. Za orientacijo služijo napis, želeti bi pa bilo, da se tudi pohištvo opremi z njimi. Prof. Cankar je prisotnih pojasnil glavne pomembnosti slikarske kolekcije (plastike v Strahlovi galeriji ni bilo), kjer imamo dela kot n. pr. ostanek zgorele Rottmayerjeve slike iz Križanske cerkve v Lj. Metzingerjev Portret Lamberga, Cebejvega Sv. Leopolda, Sv. Florijana, troje podob Kremsner-Schmidta, Layerja, Jurija Sub

MOŠKE GALOŠE

Rata

DIN 79.-

+ Potri globoke žalosti naznanjam pretužno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, svak in brat, gospod

NAKRST JANKO

gostilničar in posestnik

dne 16. novembra po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 18. nov. ob 2 popoldne iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1930.

Antonija, soproga, Ivanka, Marija, hčere, Franc, brat, Minka, Helena, Elizabeta, sestre, in vsi ostali sorodniki.

Umrl je naš oče

Josip Šlajpan

oskrbnik bolnice za silo

Pogreb se vrši v torek, dne 18. novembra ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Pokopališka cesta št. 10. na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za premnože dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene sestre, gospodične

JULIJANE JERAS

zasebne uradnice

za poklonjeno cvetje, kakor tudi vsem onim številnim prijateljem in znancem, ki so našo nepozabno pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni onim, ki so blago pokojnico v njenem dolgem trpljenju tolažili

Ljubljana, 17. nov. 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestno županstvo v Tržiču javlja žalostno vest, da je dne 17. novembra umrl gospod

Karol Globočnik

mestni svetovalec, član odbora obrtnic nadalj. šole, tovarnar, posestnik itd.

Marljivemu sodelavcu ohranimo časten spomin!

V Tržiču, dne 17. novembra 1930.

Župan Lončar Ivan s. r.

Iz srede srečne rodbine je iztrgala danes brezobzirna smrt našega predobrega soproga, očeta in brata, gospoda

Globočnika Karola

tovarnarja, posestnika, mestnega svetovalca itd.

sredi najplodonosnejšega dela, v najlepši starosti 46. let.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo 19. novembra ob štirih popoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Tržiču.

Blagega pokojnika priporočamo v nepozaben spomin!

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

V Tržiču, dne 17. novembra 1930.

Ivana Globočnik roj. Primožič, soproga.

Janke, Nadica, Dragica in Karolček, otroci.

Josip Polak, duh. svetnik, Franc Globočnik, trgovec, Ana, Helena por. Miklitsch, Fina por. Mally, bratje in sestre.

Jože Primožič, posestnik, Antonija Primožič, last in tašča, in vse ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi svojega iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata, starega očeta, tasta itd., gospoda

Petra Majdiča

veleindustrijalca in veleposestnika v Celju

in za poklonjeno krasno cvetje in vence, kakor tudi za mnogobrojno udeležbo na zadnji poti blagopokojnega, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo čestiti duhovščini pod vodstvom velečastitega g. opata Juraka, g. dr. Josipu Hubadu, zastopniku kr. banske uprave Dravske banovine, celjskemu županu g. dr. Al. Goričanu, komandantru mesta g. pukovniku Dragomiru Puriču, kakor tudi vsem ostalim zastopnikom vojaških in civilnih oblasti, nadalje g. Dragotinu Hribarju, zvestemu prijatelju pokojnega, in g. predsedniku F. Pintarju, zastopniku avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, za njiju ganljive in globoke besede ob odprttem grobu, zastopniku industrijalcev g. dr. Goliji, kakor ostalim zastopnikom gospodarskih korporacij, predstavnikom »Sokola«, Slovenskega planinskega društva, požarnih bramb, Celjskega kolesarskega kluba in ostalih društev.

Iskrena zahvala tudi se pevskima društvoma C.P.D. in »Oljki« za prekrasno žalno petje.

Rodbina Majdičeva.